

Книги-ювіляри 2024 року

УДК 028:016

К 53

Відповідальна за випуск **Т.М. Клюй**
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення **О.В. Дорохова**
Літературні редактори **Л.М. Казакова, Н.І. Шеша**

Книги-ювіляри 2024 року: інформаційний дайджест/ КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»; уклад., комп. верстка, набір та оформ. О. Дорохова. – Чернігів, 2023. – 16 с.

Книги, як і люди, мають свій рік народження. Рік 2024 багатий на ювілейні книжкові дати. У дайджесті зібрані твори української та зарубіжної літератури.

Матеріал призначено для сімейного читання, бібліотекарів, усіх зацікавлених.

Зам. № 6

© КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей», 2023 р.

Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської обласної державної адміністрації

**КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»
Чернігівської обласної ради**

Книги-ювіляри 2024 року

Інформаційний дайджест

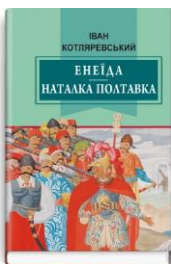
Чернігів – 2023

Швидкоплинний час залишив нам чимало книжкових цінностей. Довголіття книги залежить від її читачів. У кожній книги свій характер, своя доля, свій шлях до читача. Це книги, які читають і перечитують. Ними захоплюються, над ними розмірковують, у них вчаться життєвій мудрості. Хороші книги ніколи не старіють, їм дана вічна молодість та оновлення у часі.

*Тож запрошуємо до зустрічі з **книгами-ювілярами 2024 року**. Вашій увазі інформаційна добірка ювілейних книг - 2024 року.*

- **450 років** від дня видання «Апостола», Львівський апостол або Діяння та послання апостольські – першої друкованої книги в Україні, яка була видана у лютому **1574р.** Іваном Федоровичем (Федоровим) у Львові.
- **405 років** тому (**1619**) було видано «Граматику словенську» - одну з перших друкованих граматик старослов'янської мови, складену М. Смотрицьким.
- **350 років** тому (**1674**) у Києво-Печерській друкарні був уперше виданий «Синопис».

Українські книги-ювіляри

205 років драмі Івана Котляревського «Наталка-Полтавка» (1819).

Незважаючи на те, що драма написана 205 років тому, вона досі вражає своєю актуальністю. На перший погляд, автор розповідає просту історію про сільську дівчину, але насправді, в ній стільки щирості та чарівництва, що вам захочеться читати її до самого кінця без зупинки. А головне, що в ньому оспівується чесність, відданість, вірність в дружбі, повагу до батьків та любов, яка перемагає будь-які перешкоди. Цей твір торкнувся тисячі людських

сердець по всьому світу та сьогодні входить до обов'язкової шкільної програми.

185 років роману Григорія Квітки-Основ'яненка «Пан Халявський» (1839).

У сатиричному романі «Пан Халявський» висміюється побут українських поміщиків кінця 18 – початку 19 ст. Підстаркуватий український поміщик Трофим Миронович Халявський згадує своє дитинство, батьків, навчання, службу в армії, сватання і поділ спадку між братами. Автор викриває такі характерні для поміщиків риси характеру як лінощі, зосередженість лише на власній ситості, жадібність тощо.

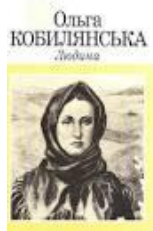
135 років комедії Івана Карпенка-Карого «Сто тисяч» (1889).

Автор висміює хазяїв, для яких багатство стало метою всього життя, а не засобом для існування. Такі люди ладні продати все на світі, навіть щастя власних дітей, аби тільки збільшувати маєтки. Ганяючись за прибутками, Герасим Калитка стає жертвою шахраїв, що грають на його жадобі та отримують від цього велику вигоду. Темою комедії «Сто тисяч» є зображення життя селянства в пореформені часи, суспільні явища, що мали місце в 80-90 роках XIX століття. Основна думка: автор висміює шахраїв, їх ненаситну жадобу до наживи і сміхом крізь сльози сміється над пороками і змушує людей, mimo їх волі, соромитись своїх лихих учинків. «Буде здоров'я, будуть і гроші...».

130 років повісті Ольги Кобилянської «Людина» (1894).

У творі відображені погляди письменниці на становище української жінки у суспільстві. Поява

повісті започаткувала етап психологічної української прози. Вводиться нова проблематика та ідеї, зокрема, емансипації та фемінізму. Героїня повісті Олена Ляуфлер – тип нової жінки в українській літературі: вперше створено образ інтелігентки, яка бореться за ім'я і становище людини.

120 років трагікомедії Івана Карпенка-Карого «Житейське море» (1904).

В «Житейському морі» спостерігаємо за сином козака-хлібороба Макара Барильченка – Іваном, який став великим артистом, має люблячу дружину – «тиху пристань», дітей. Та людині не вистачає спокійного життя, тягне на гріховне.

100 років твору Миколи Хвильового «Санаторійна зона» (1924).

Чи сумісні революція та романтика? Безумовно, адже їм обом характерні прагнення до чогось кращого. Твір наскрізь пронизаний болем, смутком та глибоким романтичним трагізмом. Він увібрав у себе всі сумніви та страхи, притаманні тому часу. Автор ніби передбачав наближення репресій та зумів це описати так, що його твір залишається актуальним навіть через 95 років.

100 років виповнюється драмі «97» Миколи Куліша (1924). Це перша частина трилогії про українське село 1919-1930 років, яка є трагічним літописом його загибелі. У просторі п'єси зіткнулися дві руйнівні сили: революційний фанатизм та голод, породжений ним. Саме про це з великим болем у душі пише автор. Тут немає політики, а є життя, що існує само по собі, незалежно від будь-яких політичних переконань.

100 років роману Володимира Винниченка «Сонячна машина» (1924).

«Сонячна машина» - перший український науково-фантастичний та утопічний роман. У цьому творі Винниченко порушує суспільно-політичні, філософські та морально-етичні проблеми. Автор показує процес негативного впливу техніки й науки на людину за умови нераціонального використання нею результатів досягнення. Присвята роману «Мій сонячний Україні.В.В.» була в першому виданні роману «Сонячна машина» (1928). Наступні видання були вже без неї, але 1989 року присвята була «реабілітована».

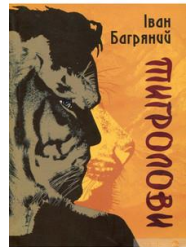
95 років п'єсі Миколи Куліш «Мина Мазайло» (1929).

Це не просто сатирична п'єса, це ще й особиста трагедія Миколи Куліша. Незважаючи на те, що обсяг твору не дуже великий, автор зумів доступно розповісти про проблеми того часу – зречення від Батьківщини, недовіри до влади, українізації. Автору вистачило сміливості піти проти течії, і дана трагікомедія є затятим тому підтвердженням. Цікавий сюжет та дотепні висміювання – це ті художні елементи, які роблять цей твір воістину унікальним та актуальним в наші дні. За допомогою сатири автор показує проблеми українського народу, а також іншу сторону людських міркувань та світогляду.

80 років роману Івана Багряного «Тигролови» (вперше видана, як «Звіролови») (1944).

Ця книга про непокірних та сміливих людей, які не побоялися вступити у сутичку не тільки з дикою природою, а й з самим життям. Головний герой – людина з залізною волею, якого ніщо не змогло

зломити. За любов до своєї батьківщини і за свої вчинки, він став «ворогом народу». Але навіть ставши вигнанцем та перебуваючи за межами батьківщини, він зумів знайти людей, яким також дорогі українські традиції і зустрів свою любов.

80 років історичній драмі Івана Кочерги «Ярослав Мудрий» (1944).

Зі сторінок п'єси постає палкий образ Князя Ярослава, який складається із суперечливих рис: честолюбства та щирої любові до культури й освіти; великодушності та лукавства; лицарської відваги та малодушної лякливості. А ще середньовічний Київ. *«Хто вип'є раз Дніпрової води, Тому ніколи Київ не забути. Береться мудрість не із заповітів, А із шукань і помилок гірких...».*

70 років кіноповісті Олександра Довженка «Зачарована Десна» (1954).

«Зачарована Десна» - це перша кіноповість в українській літературі; автобіографічна кіноповість, а також спогади Олександра Довженка про своє дитинство на Чернігівщині. Довженко проводить нас дорогою свого життя, особливо дитинства, яке проходило на березі мальовничої Десни. Кіноповість сповнена найтеплішими спогадами, найгарнішими українськими пейзажами і найкращими моментами безтурботного дитинства.

70 років роману Петра Панча «Гомоніла Україна» (1954).

У романі «Гомоніла Україна» зображено події першої половини 17 століття – з 1638 по 1649 рік, показано становище українського народу напередодні визвольної війни 1648-1654 років, назрівання і початок повстання проти шляхетського гноблення. В романі

діють як історичні постаті – Богдан Хмельницький, Максим Кривоніс, так і низка вигаданих персонажів – Морозенко, Гайчур, Мітла, Півень, Ярина, Нікітін та ін.

60 років повісті Михайла Стельмаха «Гуси-лебеді летять» (1964).

У повісті розповідається про життя українського села у першу половину ХХ століття. Михайло Стельмах розповідає про епізоди з власного дитинства.

45 років роману Ліни Костенко «Маруся Чурай» (1979).

Історичний роман у віршах, на сторінках якого розказана не тільки красива історія кохання між Грицем Боренко та Марусею Чурай, а й показана боротьба українського народу проти польських поміщиків. Це один з кращих творів Ліни Костенко, він буквально кричить про те, що український народ не можна знищити, тому і є сьогодні таким

актуальним.

Зарубіжні книги-ювіляри

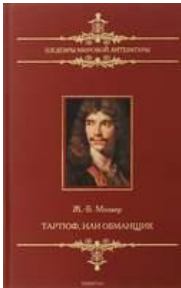

490 років виповнюється літературній версії «Балад про Робін Гуда» (1534), головний герой яких є захисником слабких і знедолених. Робін Гуд, людина з палаючим серцем, став справжнім народним героєм, про подвиги якого було знято багато кінофільмів і написано безліч книг.

Вже майже **420 років** світ захоплюється історією кохання Отелло і Дездемони. Точна дата написання трагедії Вільяма Шекспіра «Отелло, венеційський мавр» історикам невідома, але приблизно вважається, що це 1604 рік.

360 років минуло з часів скандальної прем'єри комедії «**Тартюф, або дурисвіт**» (1664), а шедевр Жана Батиста Мольєра не втратив силу удару по викриттю можливої шкоди релігії, коли вона стає зброєю в руках брехунів. У серце щасливої сім'ї прослизнув авантюрист і самозванець. Під прикриттям релігії він використовує пристрасну прихильність до себе господаря будинку, щоб оволодіти його дружиною і прибрати його статок.

305 років роману Даниеля Дефо «**Робінзон Крузо**» (1719). Пригодницька оповідь про британського моряка, якому через шторм і загибель всієї команди довелося прожити на безлюдному острові 28 років 2 місяці і 19 днів... Легковажний і недосвідчений у юності Крузо під впливом важких випробувань став вольовим, енергійним, сильним... Геніальний витвір Даниеля Дефо свого часу став літературною сенсацією, який продемонстрував невичерпні можливості людини в освоєнні природи.

250 років роману Йоганна Вольфганга фон Гете «**Страждання молодого Вертера**» (1774). Історія нещасного Вертера, який страждав від свого божевільного і нерозділеного кохання до дівчини Лотти.

Уже 240 років кмітливий і спритний Фігаро, граф Альмавіва, Розіна, Сюзанна та інші герої п'єси «Шалений день, або Одруження Фігаро» (1784) підкорюють публіку по всьому світу. Блискучий комедіограф П'єр Бомарше дотепний і мудрий, його комедія повна пустощів і одночасно глибокодумна. П'єса також відома тим, що надихнула Моцарта на створення однойменної опери.

205 років роману Вальтера Скотта «Айвенго» (1819).

Улюблена книга дітей і дорослих у всьому світі. Це захоплююча розповідь про пригоди благородного лицаря Айвенго та його коханої леді Ровени, яким допомагає легендарний розбійник Робін Гуд. Автор зображує Англію славетних часів правління короля Річарда Левове Серце з її лицарськими турнірами і неприступними замками, де діють відважні герої й прекрасні дами. Добро, справедливість, честь гідність і любов неодмінно переможуть, а віроломство та підступність ворогів і зрадників буде покарано!

205 років повісті-казці Е.-Т.-А. Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» (1819).

Іронічно-саркастична повість-казка являє чудернацьку суміш оповідей про фей і чарівників та основоположних ідей романтизму. Письменник висміює суспільство, яке, втративши ціннісні орієнтири, самозакохано творить собі кумира.

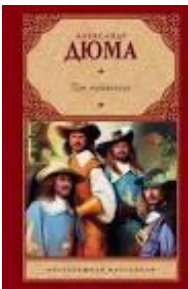
200 років виповнюється «**Дон Жуану**» (1824), роману у віршах видатного англійського поета Джоржа Гордона Байрона про неймовірні пригоди безтурботного гульвіси, чиє ім'я стало прозивним. Роман незакінчений, але безумовно є класикою англійської літератури.

180 років казці видатного данського письменника Ганса Християна Андерсена «**Снігова Королева**» (1844). У казці йдеться про справжню дружбу, відданість і щирю любов, про перемогу людської доброти над черствістю та холодною байдужістю.

180 років роману **Александра Дюма** «**Три мушкетери**» (1844).

Легендарна четвірка сміливців потрапляє у вир інтриг і любовних пригод при дворі французького короля Людовика XIII. Завдяки вірності девізу «Один за всіх, і всі за одного», вони неодмінно ставали переможцями... Д'Артаньян, Атос, Арамис та Портос і сьогодні чарують своїми благородними вчинками. Роман був екранізований безліч разів (починаючи ще з кінця XIX століття). В тому числі, в 1978 році режисером Юнгвальд-Хількевичем було знято український багатосерійний музичний фільм «Д'Артаньян та три мушкетери».

160 років науково-фантастичному роману французького письменника **Жуль Верна** «**Подорож до центру Землі**» (1864). Професор Ліденброк із племінником Акселем і гідом Гансом спускається в кратер ісландського вулкана. Глибоко під землею вони потерпають від природних катаклізмів, виявляють живих доісторичних тварин і, що найголовніше, знаходять величезне підземне море...

150 років роману **Жуля Верна «Таємничий острів» (1874)**. Заключний роман трилогії, куди входять також романи «Діти капітана Гранта», «Двадцять тисяч лье під водою». П'ятеро американців здійснили сміливу втечу з полону і потрапили на безлюдний острів. Але острів тільки здається безлюдним, насправді він давно має свого Господаря, могутнього, сильного і справедливого, який допомагає остров'янам у разі смертельної небезпеки, але бажає приховати свою особу від усіх...

155 років роману **Жуля Верна «20000 лье під водою»**. Газети, а за ними вчені всього світу полюють на «морське чудовисько». Але доля посміхається тільки професору Аронаксу та його супутникам, які випадково потрапляють на борт єдиного у світі підводного човна... Капітан і екіпаж човна виявилися зовсім не чудовиськами, герої пережили чимало небезпечних та дивовижних пригод, зробивши кругосвітню подорож у «20000 лье під водою»...

155 років роману **Віктора Гюго «Людина, яка сміється» (1869)**.

Гуінплен – лорд за походженням, у дитинстві був проданий бандитам-компрачикосам, які зробили з дитини ярмаркового блазня, вирізавши на її обличчі маску «вічного сміху». Та попри всі випробування, Гуінплен зберіг кращі людські якості та своє кохання.

140 років роману **Марка Твена «Пригоди Гекельбері Фіна» (1884)**, який вважається найкращим твором Марка Твена та одним з претендентів на звання Великого американського роману. Герой Марка Твена розумний, добрий, уміє по-справжньому дружити і знає ціну людям. Волелюбність, самостійність і кмітливість зробили Гека Фінна одним з найулюбленіших героїв

дорослих і дітей різних країн.

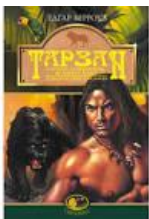
Уперше опублікована **130 років** тому «**Книга джунглів**» **Редьярда Кіплінга (1894)** відкриває світ тварин та дикої природи, а також людей, що живуть поряд із цим світом та активно втручаються в нього. Оповідання про хлопчика Мауглі, відважного мангуста Ріккі-Тіккі-Таві, допитливого тюленя Котика чи погонича слонів Тумаї — все це історії про дружбу й вірність, про підтримку та осягнення законів співіснування між людьми і звірами, в яких автор проводить вдалі паралелі між світом тварин і нашим суспільством.

120 років виповнюється роману **Джека Лондона «Морський вовк» (1904)**. Капітан шхуни, якого всі кличуть Вовком Ларсеном, людина жорстока. Він цинічно підпорядковує собі волю всіх навколо, безжально розправляється зі своїми підлеглими – матросами і молодими людьми, що випадково потрапили на його шхуну, - письменником Хемфрі Ван-Вейденом і поетесою Мод Брустер.

105 років книзі **Едгара Берроуза «Пригоди Тарзана в джунглях» (1919)**. Е.Берроуз – творець уславленої серії книг про Тарзана. Тарзан вчить юних читачів бути мужніми, безстрашними і безкомпромісними, готовими віддати свої почуття і душу вірним друзям.

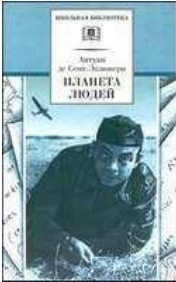

90 років виповнюється фантастичній повісті-казці **Памели Треверс «Мері Поппінс» (1934)**. Чудова няня з'являється як добра чарівниця в сім'ях, де діти вимагають її турботи й уваги. Вона вміє створювати пригоди з нічого: із звичайнісіньких предметів і за

звичайнісіньких умов. Своїх вихованців Поппінс навчила двом найголовнішим у житті речам: умінню бачити казкове у звичайних речах і не боятися будь-яких змін.

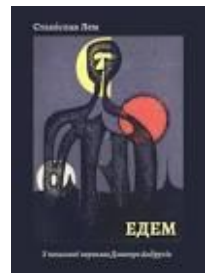
85 років роману французького письменника **Антуана де Сент Екзюпері «Планета людей» (1939)**. Автор запрошує читачів у подорож-політ. Маршрут: любов, жінки, творчість, дружба, поезія, музика, свобода, покликання, натхнення. А за вікном пропливатимуть Африка, Південна Америка, і головне – душа одного з найдивовижніших людей в історії!

70 років твору **Дж. Р. Р. Толкіна «Володар перснів» (видана в 1954 році)**. Одне з найвідоміших літературних творів в жанрі фентезі. Толкін створив нову міфологію вигаданого світу – світу із власним часом і простором. Твір має в собі щось із героїчної романтики і класичної наукової фантастики. Публікується у вигляді трилогії, часто в одній книзі. Роман-епопея переведений на 38 мов і екранізований знаменитим режисером Пітером Джексоном.

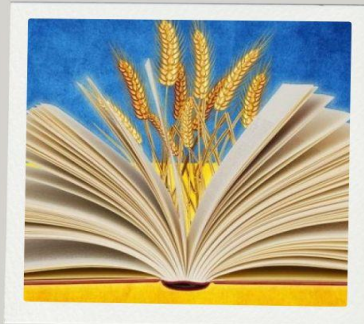
65 років роману **Станіслава Лема «Едем» (1959)**. Науково-фантастичний роман, в якому описується життя землян у незвичних соціальних умовах. Екіпаж, що складається з 6 чоловік, терпить лихо і приземлюється на планету Едем, де стикається з місцевим населенням – розумною цивілізацією. Їх уклад життя повністю відрізняється від земного, що створює незручності головним героям. Роман торкається багатьох соціальних проблем нашого суспільства в частині доступу, зберігання і передачі інформації.

КНИГИ-ЮВІЛЯРИ 2024 РОКУ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ

Відповідальна за випуск Т.М. Клой.
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення О.В. Дорохова.
Літературні редактори Л.М. Казакова, Н.І. Шеша.

КЗ «ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ»
14032, М. ЧЕРНІГІВ, ПРОСПЕКТ ЛЕВКА ЛУК'ЯНЕНКА, 22-А

ТЕЛ. 95-19-45, 95-18-62

[HTTPS://CHERNIHIV-LIB.ORG.UA/](https://chernihiv-lib.org.ua/)

E-MAIL: CHERNIGIVODB@UKR.NET